

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO XXXVII (31)

Štev. (No.) 25

ESLOVENIA LIBRE

BUMNOS AIRES

22. junija 1978

Nazaj v kulturno ždanovščino

„Ždanovščina“ pomeni diktaturo partije na področju kulturnega ustvarjanja. Obsodba in zator vsake drugačne ustvarjalnosti. Angažiranost za partijsko dnevno politiko.

Šele zdaj sem dobil v roke potek sestanka slovenskih kulturnikov ob Prešernovem dnevu v Ljubljani (Delo, 11. feb. 1978), kjer se je zbralo nad 300 kulturnih delavcev in so sklepali o tem, kako bi spet vse kulturno delovanje v Sloveniji povrnilo nazaj — na „revolucionarno navdušenje“. To je namreč moralo strašno upasti v teh tridesetih letih, kajti Franc Šali, član Izvršnega odbora zveze komunistov Slovenije, se pritožuje, da se „na partizansko kulturo še vedno gleda kot na neke vrste drugorazredno kulturo...“ in da se zavrača misel, da „bi kultura ne smela biti povezana s politiko,“ pudarja pa se, da je „še takrat umetnost prava, kadar „je v nasprotju z družbo“. Zato srlepamo iz tega, da je zelo živa smer v Ljubljani tista, ki zahteva za pravo umetniško stremljenje: ločiti se od komunizma in njegovih predpisov v lastno individualnost in v lasten osebnostni izraz. Se pravi: umetnost uhaja partijskim vajetim.

Ivan Jan se pritožuje, da so nekateri emigrantski pisatelji še vedno omenjeni v Enciklopedijah... dočim so „mnogi zasluženi partizanski borci in kulturni ustvarjalci leksikografsko nasprotno predstavljeni v dokaj okleščeni podobi... Treba je to popraviti novi generaciji, da bo „vedela, zakaj je v NOB šlo...“. Videti je, da mladina pozablja na to veličastno narodno osvobodilno borbo in ji ne verjame več. — Morda je bil prav zategadel sklican ta „kulturni kongres“, da se zavre to omalovaževanje „osvobodilne“ borbe, kajti isti Franc Šali pravi zelo jasno in obtožujoče: „Bilo je obdobje v našem družbenem razvoju, ko za dediščino narodnoosvobodilnega boja ni bilo dovolj ugodne družbene klime. Takrat so bili tudi v kulturi oz. v umetnosti, v raziskovalni dejavnosti pa tudi v vzgoji in izobraženju prisotni poskusi zakrivanja, minimiziranja, omalovaževanja in razvrednotenja — tega kulturnega, to je osvobodilnega dejanja, ki mu ni bilo primere med drugo svetovno vojno. Še posebej v literaturi, publicistiki, gledališki in filmski deajavnosti ter v raznih malomeščanskih intelektualističnih razpravah se je močno čutilo asocialistično razpoloženje posameznih skupin in klik, ki so hotelo narasle liberalistične tokove izrabiti za kritiko socialistične družbe in njenega revolucionarnega izročila.“ Tu je jasno priznanje, da je na vseh poljih odpovedoval sloves NOB. Šali priznava nato, da so taki „morda celo idejni nasprotniki bili potisnjeni na obrobje družbenega dogajanja“ — se pravi: nasilno so bili vrženi s položaja, če so jih imeli, in jih nasilno ne puste delati v javnem življenju, napredovati v službah itd. Zdaj da se skrijava to gesla „svobode umetniškega ustvarjanja, kvalitete in za mnenje, da je celo prava ustvarjalnost tista, ki nastopa proti vladajoči zavesti.“ Iz tega sklepamo mi: pojavljati se torej mora močna težnja po svobodi mišljenja in ustvarjanja in po uporu proti režimu. Zato je izzvenel kongres: „Nazaj k revoluciji osvobodilne borbe... Revolucija še traja... in pluralizem in demokracija sta ji škodljiva... Zanimarjali smo angažiranost kulturnega dela...“ — Ždanovščina.

Zadnja leta opažamo nasilno dušenje slednje omembe drugačnih kulturnih vrednot. Predvsem emigracijskih. Tako vemo, da so v Mariboru odstavili za repertoarja gledališča Majcnovo že naštudirano igro in odstopili od vzdave spominske plošče v rojstno hišo, ko so zvedeli, da je v inozemstvu pri emigrantski založbi izdal svoje pesmi pod psevdonimom. In mariborska pisatelj-ska družina je določila, da se pri kulturnem delu mora gledati predvsem na razmerje umetnika do — narodnoosvobodilne borbe. Ždanovščina. Kako dela-

KARDELJ SE POPRAVLJA

V LABIRINTU NJEGOVEGA „SAMOUPRAVLJANJA“

Lanskega septembra je jugoslovanski partijski teoretik Edvard Kardelj izdal svoj nov „umotvor“ o socialističnem samoupravljanju, knjigo — v srbiščini — z naslovom: „Pravci razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja“, v založbi Komunistična, Beograd, 1977. Kljub značilnim kardeljevskim dolgovnim stavčinam periodam, da je vsebino, ki je že sama po sebi puhla, še težje razbijati, je knjiga povzročila med opazovalci jugoslovanskega partijskega razvoja senzacijo ter so jo takoj označili za teoretični temelj razprav na 11. partijskem kongresu, ki se je po predvidenih načrtih začel v torek, 20. t. m. ter se bo končal v petek, 23. t. m. v Beogradu. Knjiga je bila prevedena v dvanajst jezikov, všteti tri jugoslovanske (slovenski, hrvaški in makedonski) ter so nanjo reagirali tudi razni tuji partijski teoretiki tako na svobodnem Zahodu kakor na komunističnem Vzhodu.

Kardelj je v knjigi zapisal kot svojo iznajdbo že stoletja staro dejstvo: „Niti država, niti sistem, niti posamezna politična stranka ne morejo dati človeku sreče; samo človek sam si lahko ustvari svojo srečo“ (str. 10). Zatem pa se Kardelj spusti v obsodbo sploh vseh političnih sistemov na svetu, tako na Zahodu kakor na Vzhodu in zapiše tole svojo „znanstveno“ ugotovitev: „Enostrankarski sistem, kakor ga prakticirajo v socialističnih (beri: komunističnih — op. ur.) državah, je enostrankarska diktatura. Toda večstrankarski sistem, kakor ga prakticirajo v nesocialističnih (beri: nekomunističnih — op. ur.) državah pa ni demokracija, temveč večstrankarska diktatura.“

Kardelj sploh nobenemu političnemu sistemu ne pripisuje demokratičnosti, ker je pač vsa njegova mentaliteta do dna prežeta diktatorskega marksizma. Toda kot marksistični prvak, ki mu v marksističnem dialektičnem teoretiziranju nekateri opazovalci pripisujejo celo višjo avtoriteto kakor marksističnim teoretikom, kar sta jih vzgojila sovjetski Kremelj in maoistični Peking (tudi naše uredništvo se pridružuje mnenju teh opazovalcev), Kardelj jugoslovanski enostrankarski sistem oz. dikta-

to jo z Balantičem, vemo; ne samo da jim je belogardist in izdajalec, ampak tudi „spominjanja neveden“, kakor je pisalo Delo 26. XI. 1977: „Balantič, Javornik in podobni — še enega smo našli... tri imena — ki so vse kaj drugega prej vredni kot javnega spominjanja.“ — Zato jih je treba vržeti iz literarnih zgodovin, če so tam, kakor se je na pr. zgodilo že prej l. 1971 v 4. izdaji „dopolnjene“ Janez-Ravbarjeve Zgodovine slovenske književnosti. Še v drugi izdaji so imeli po pol strani Balantič, Javornik in Debeljak, v tej mariborski „dopolnjeni“ izdaji je Balantič reduciran na 4 vrstice, katerih zadnje se glase, da je bil „nadarjen pesnik, ki je zašel pod vplive skrajnih reakcionarjev in z njimi žalostno končal.“ Debeljaku je omenjeno samo ime, dočim je v kazalu v oklepaju še dodano („Jeremija Kalin“). Javornik je popolnoma črtan. Zanimivo pa je to: po straneh v kazalu je videti, da jim je bilo spočetka določeno več besed, in sicer na str. 329, 340 in 358. Toda na teh straneh — jih ni! Zgoraj omenjena oznaka in ime sta vzeta iz drugega teksta na drugih straneh (343, 365). Ne pomeni to opravičen sum, da je zadnji hip prišla ukazana sprememba; že zlomljeni tekst je bil nanovo prelomljen, v kazalu pa je ostal? Ali niso včasih trgali tudi Cankarja iz učbenikov? Ždanovščina.

Pa ne gre za ta primer, ki je malenkosten, pa otipljiv za diriganje od zgoraj in vklonitev od spodaj. Gre za velike osebnosti, ki naj jih zakrije pred ljudstvom — zapovedani molk. Najvidnejši je prav iz najnovejšega časa in je tudi najdrastičnejši. V letošnjem kolodarju Mohorjeve družbe v Celju (včasih cerkvene bratovščine) je sestavek o 750 letnici lavantinske škofije. In tam

turo takole zavija v plašč socialističnega samoupravljanja: „Nismo opustili enostrankarskega sistema zato, ker da bi hoteli zanikati njegovo zgodovinsko, pozitivno vlogo, temveč bolj zaradi tega, ker nasprotuje družbeno-gospodarskim in demokratičnim odnosom, ki prevladujejo v sistemu socialističnega samoupravljanja in demokratičnemu pluralizmu samoupravljaljskih interesov. Razen tega: čim bolj se enostrankarski sistem oddaljuje od začetne faze revolucije, tem bolj je podvržen različnim deformacijam. Nekateri tuji in celo naši lastni opazovalci političnega razvoja v Jugoslaviji razlagajo — zaradi posebne vloge komunistične partije — naš samoupravljaljski sistem kot enostrankarski sistem. Ti ljudje ne vidijo globokih razlik med našim političnim sistemom in enostrankarskimi sistemi“ (str. 47 — ker jih pač ni, česar pa Kardelj noče priznati).

Kljub temu, da Kardelj obsoja tako zahodne večstrankarske kakor vzhodne enostrankarske sisteme, pa se v svoji knjigi ne more izogniti priznanju, da „mora enostrankarski sistem nujno, in celo v večji meri kakor večstrankarski sistem, biti podvržen različnim deformacijam,“ ker „se njegovo partijsko vodstvo običajno istoveti z državnim aparatom ter ga tako spremeni v sredstvo svoje tehnokratske in birokratske skupine.“

Ta resnica (ena redkih, ki je Kardelju v knjigi „ušla“) je povzročila med jugoslovanskimi partijci in med partijci v komunističnih in svobodnih državah hude polemike. Tudi poteku 11. partijskega kongresa v Beogradu, kakor si ga je zamislil Kardelj z ostalim jugoslovanskim partijskim vodstvom, bi zadeva lahko škodovala. Zato se je Kardelj odločil in izdal prve dni letošnjega maja k svoji knjigi 24 strani dolgo „revizijo“ (po naše: popravek; Kardelju je težko priznati, da bi se kdaj motil), z namenom, da „pojasni svoje ideje o pluralizmu samoupravljaljskih interesov, ki je nekaj drugega, kakor zahodni politični pluralizem.“ Kardelj ta „samoupravljaljski pluralizem“ takole „pojasnjuje“ (kdor more, naj ga razume):

stoji, da so bili tudi duhovniki te škofije udeleženi pri majniški deklaraciji in da so potem neki bili voljeni za poslanca v parlamentu...“ in eden izmed njih je dosegel celo najvišji položaj v administraciji države.“ Kdo je bil ta — ljudstvo ne sme vedeti. Za dejanje l. 1918, ki je po Milku Kosu bilo „največje po sprejetju krščanstva,“ namreč osvoboditev slovenskega naroda iz tisočletne germanske nadvlade, danes ne smejo vedeti, da ga je storil dr. Anton Korošec! Njegovo ime je treba pozabiti. Tako naj piše zgodovina v tem letu 1978 v Sloveniji, celo ob jubileju — 60 letnice!

In takih zgledov bi lahko navedli še več; na vsakem koraku se nam pojavi —predpisano pisana kulturna delavnost. Partijska angažiranost. Le eno je potrebno — ne se upirati Partiji, vrniti se nazaj v revolucijsko netoleranco, v „parolsko pojmovanje“ umetnosti, znanosti, kulture sploh.

To kaže dovolj jasno, da je beseda „pluralizem“, ali celo „demokratični pluralizem“ v Sloveniji samo puhla fraza, in je celo poudarjeno, da bi bila „škodljiva“. Postavlja se načelo, da je še tisto malo ustvarjalne svobode, ki so jo pokazala leta pred 1971, treba zatreti, in mladino — in predvsem za njo gre — usmeriti v umetniško predpisano okus, angažirati jo v dnevno politiko in partijsko uniformiranost. Udarlost. To pa je diktatura v umetnostni politiki, zator svobode in kvalitete, je obubožanje naprednih teženj in padec za desetletja nazaj v čas partijske netolerance, nazaj v čas nečlovečanskih metod „revolucije, ki še vedno traja“. V čas „ždanovščine“, ki pa nosi tudi za mnoge bolj razumljivo ime — stalinizem.

td

Promesa de fidelidad

El pasado martes 20 de junio todos los argentinos celebramos el Día de la Bandera. En todas las ciudades y pueblos, en cuarteles y escuelas de los rincones más alejados de la patria, corazones argentinos entonaron un canto de esperanza y gratitud a Dios, el habernos dado, por las manos del general Manuel Belgrano, ese símbolo celeste y blanco que veneramos.

En los días más difíciles, cuando la patria luchaba por su independencia, en las aciagas épocas de las luchas internas, la bandera fue fuente de valor y coraje, guía hacia la paz y la concordia. Toda nuestra historia está entrañablemente unida a ese pedazo de género, que presidió el nacimiento de la nacionalidad.

Y en años recientes, cuando el marxismo internacional pretendió adueñarse del país, sus colores puros fueron la luz y la guía, junto a la cual se agrupó lo mejor de nuestra sociedad, para defender la patria e impedir que nuestra bandera fuera mancillada.

Hoy, cuando la paz vuelve a reinar en estas tierras, elevamos los ojos y, viéndola flamear libre y soberana, prometemos serle fieles. Ser fieles a todo lo más profundo que este símbolo encierra entre sus pliegues, y defender ese tesoro de fe y nacionalidad que, legado por nuestros mayores, es semilla y basamento de un futuro de grandeza que todos anhelamos.

„Samoupravljanje ni niti oblika gospodarskega neoliberalizma niti neomejen, nekontroliran sistem, tekmujoč z interesi različnih sosesk; samoupravljanje je gospodarski, politični in demokratski sistem, ki omogoča delavcu, da svobodno izraža svoje resnične interese z demokratičnim organiziranjem harmonizacije interesov in je izpeljan tako, da rešuje vse konflikte in da vodi družbeno usmerjanje.“

Kardelj v svojih „popravkih“ spreverča marksistični pojem „delavca“ in piše: „Delavci so vsi tisti ljudje — bodisi na fizični ali na razumski ravni —, ki so zaposleni tako na področju materialne proizvodnje kakor v drugih družbenih aktivnostih, na najbolj preprostih in na najbolj odgovornih položajih, vsi, ki delajo s sredstvi proizvodnje v družbeni lasti.“

Kardelj se v svojih „popravkih“ bavi tudi z „viri radikalnega levičarstva“, kakor on označuje marksistične teroriste. V originalni verziji svoje knjige zvrča krivdo za „ultralevičarske aktiviste“ v glavnem na „intelektualce, ki živijo predvsem v nezadostno gospodarsko razvitih deželah.“ Piše tudi, da se je „delavski razred na splošno ozdravil te boleznih“. Kardelj v svoji originalni verziji trdi, da so „viri radikalnega levičarstva poseben upor moderne inteligence, t. j. razreda izobražencev, proti zgodovinskim spremembam, ki se dogajajo v njihovih vrstah in ki jih povzroča monopolistični kapitalizem, ter proti tehnokratskemu - monopolističnemu vodenju gospodarstva in družbe kot celote“ (str. 62-63). V novi „popravljeni“ izdaji pa daje Kardelj drugačno verzijo:

„Eden od odločilnih vzrokov in virov sedanjega levičarskega radikalizma je tudi dejstvo, da niso bili niti delavsko gibanje niti demokratični sistemi v mnogih deželah, vključno v socialističnih — tako iz subjektivnih kakor iz objektivnih razlogov — sposobni dati odgovore na mnoge žgoče probleme modernega sveta, niti niso mogli spremeniti obstoječega stanja s hitro nadomestitvijo progresističnega.“

Kakor je iz zgornjega razvidno, je Kardelj v svojem originalnem tekstu poskušal razložiti radikalizem v levičarskih gibanjih z metanjem krivde predvsem na „monopolistični kapitalizem“, dasi priznavajoč, da „ultralevičarska ideologija na dolgo roko ne more drugače, kakor znati se v različnih oblikah stalinističnega dogmatizma, se pravi v sistemu, proti kateremu se je baje borila“ (str. 66). V novi verziji pa tudi „delavska gibanja“ in „socialistična praksa“ v komunističnih državah proizvajajo „levičarski radikalizem“, ker niso „ne demokratske sile ne delavsko gibanje pokazale dovolj razumevanja za probleme, ki so jih nakazali revolucionarna inteligenca, najrevnejši kmečki sloji in nerazviti deli sveta.“

Glede „ultralevičarskih aktivnosti“

v Jugoslaviji Kardelj spreminja svojo originalno verzijo z napadom na „teorijo tkim. družbene stratifikacije“, ki da je hotela dokazati, da je „naš sistem ustvaril neki novi razred.“ To idejo so zlasti gojili sodelavci zagrebške revije Praksis ter nima po Kardeljevo „nobene znanstvene vrednosti“. Kardelj trdi, da na dolgo roko lahko vodi samo do uravnalovke (izenačenja delavskih in uradniških plač), do sistema, ki je prevladal v glavnem v ZSSR. Namesto uravnalovke Kardelj zagovarja v svojih „popravkih“ plačevanje „po storitvah“ (kapitalizem iz 19. stol.) in trdi, da bi izenačenje delavskih in uradniških plač „neizbežno vodilo v striktno centralizirano administracijo“ in „v hud policijski pritisk“ (kakor, da ne enega ne drugega v Kardeljevi Jugoslaviji ni). To bi, se boji Kardelj, „ne povzročilo razne notranje konflikte, temveč bi tudi pomenilo konec samoupravljanja“ (se pravi, kontrole KP nad jugoslovanskim gospodarstvom).

V originalni verziji svoje knjige Kardelj hvali evrokommunizem, dasi trdi, da „ni pravilno poimenovan“ (str. 32). Moral bi se imenovati „nevrščeni komunizem“, da bi se ga lahko okleale „vse progresistične sile v nesocialističnem svetu“. V svoji novi verziji posveča Kardelj celo poglavje evrokommunizmu pod naslovom „Evrokommunizem in jugoslovanska samoupravljaljska demokracija“. Ko ponavlja svojo originalno idejo, da „evrokommunizem ne sme biti podvržen nobenemu dogmatičnemu „anathema““ (str. 55), Kardelj dodaja naslednji odstavek:

„Nasprotno, v Zahodni Evropi in v deželah s sličnimi družbenimi strukturami in sličnimi mednarodnimi pozicijami, ni politika evrokommunizma samo povsem upravičena, temveč je tudi odločilnega pomena za krepitev družbenega položaja delavskega razreda pod posebnimi pogoji v tistem delu evropske celine.“ Kardelj zatem odločno zagovarja „povezavo delavskih strank z drugimi demokratičnimi silami v okviru parlamentarnega sistema.“ Priznava sicer, da ta parlamentarni sistem „ostaja močan steber za vladanje kapitalizma nad delavskim razredom,“ toda trdi, da se bo delavski razred izoliral, „če bo opustil mirno pot zgodovinskega razvoja v socializem“. Kardelju ne gre za to, „kaj se bo zgodilo jutri, temveč kaj se dogaja danes.“

Tik pred začetkom 11. partijskega kongresa v Jugoslaviji se je moral marksistični teoretik in partijec št. 2 v državi popravljeni v svojih „znanstvenih“ trditvah. Ker je neznanstvenost „znanstvenosti“ marksizma dokazana, česar pa Kardelj zaradi svoje „znanstvenosti“ ne dojame, ti njegovi popravki vsekakor niso zadnji. Popravki popravkov pomenijo nove knjižne izdaje, ki so obvezen nakup za jugoslovanske partije, Kardelju pa prinašajo nove dohodke za njegove utopistične „storitve“.

Pripisovati motive dejanjem drugih, se pravi odkrivati samega sebe; to se pravi, v enakih okoliščinah bi se ljudje podredili motivom, ki jih drugim pripisujejo.

Nicholas Murray Butler

CASTRO NA AMERIŠKI TELEVIZIJI

"CARTER LAŽE"

Težko je bilo verjeti marsikateremu Amerikancu, da je resnica, kar vidi in sliši, ko je minulo soboto na vseh ameriških televizijskih kanalih nastopil kubanski komunistični diktator Castro in ameriškem gledalcem in poslušalcem mirno zabrusil v obraz, da njihov predsednik Carter enostavno laže, ko trdi, da je bila Kuba vpletena v nedavni komunistični partizanski vpad in pokol belega in črnega prebivalstva v zaireški provinci Sabi.

Amerikanci, odn. ameriška televizija, ki brezobzirno hlasta za novicami, pa naj bodo še tako absurde ali naj smešijo njihove lastne ustanove, je na vrat in na nos pohitela na Castrovo vabilo v Havano, da je tam „intervjuvala“ kubanskega diktatorja za predvajanje na svojem programu v ZDA. Castro je dobil zastoj, ne da bi plačal en sam cent, prostor na ameriški televiziji za svoje izpade na Amerikance in na njihovega predsednika.

V intervjuju je Castro trdil, da „Kuba od leta 1975, se pravi od državljanske vojne v Angoli, ni bila več vmešana na tistem področju, najmanj v vpad komunističnih gverilcev iz Angole v Sabo.“ Dalje je Castro trdil, da Kuba gverilcem ni dala nobenega orožja ter izjavil: „Obtožba predsednika Carterja

o kubanski vpletenosti v izpad v Sabo je absolutna laž.“

Amerikanci so gledali na svojih TV sprejemnikih Castra, ko je nadaljeval: „Vemo, da je nasprotno res: Amerikanci se vmešavajo v Angolo. Tam je CIA vzpostavila zveze z UNITA in obljubila tej gverili (protikomunistični — op. ur.) podporo ameriške vlade.“

Glede Carterjeve izjave, da bi Kuba lahko preprečila gverilski vpad v Sabo, je Castro dejal: „Mi ne vladamo v Angoli. Mi nismo žandarji sveta. Angola je povsem neodvisna država.“

Castro je nadalje izjavil: „Predsednik Carter ni kriv za laži ameriške vlade o Kubi. Njega zaveja njegov svetovalec Zbigniew Brzezinski. Mislim, da ima Brzezinski pustolovsko, neodgovorno in tudi nevarno stališče do mira.“

Na vprašanje, če Kuba ne vidi nevarnosti zase glede podobnih zapletljiv, v kakršne so se zapletle ZDA v Vietnamu, je Castro odgovoril: „To se ne bo zgodilo. ZDA so podpirale korumpirano vlado. Mi sodelujemo s progresističnimi vladam.“

Opazovalci se sprašujejo, koliko časa bo svobodni Zahod še mirno čakal in gledal, kako se komunistični Vzhod norčuje iz njega in kako mu zavzema postojanko za postojanko.

Afrika se bliža odločitvi

KUBANCI, TOPOVSKA HRANA

Vsa obrambna ministrstva svobodnega sveta, med njimi Pentagon, dobro vedo, da Moskva uporablja Kubo za izvrševalni organ svojega ekspanzionističnega načrta v Afriki, pa sta morali biti Francija in Belgija tisti državi, ki sta doslej edini neposredno posegli v zajezitev sovjetskokubanskega vala v Afriki. Francija je tudi doslej edina zahodna sila, ki se je, ne glede na sovjetske grožnje, odločila za obrambo svojih bivših afriških kolonij pred sovjetskim prodiranjem.

Tako imata v Afriki Kuba nad 34.000 svojih vojakov, Francija nad 13.500, sovjeti pa nekaj tisoč vojnih svetovalcev. Dasi med Kubanci in Fracozji še ni prišlo do spopadov, pa so tako eni kakor drugi zapleteni v vojne spopade na najmanj petih področjih v Afriki.

V Angoli je 21.000 kubanskih vojakov ter nad 2.000 vzhodnonemških vojakov, v sosednjem Zaire pa trenutno 650 vojakov Francoske legije. V republiki Kongo je 300 kubanskih čet, v na petroleju bogati sosednji državi Gabon pa 500 francoskih čet. V obalnih Gvineja-Bissau, Gvineji in Sierra Leone je 400 do 550 kubanskih vojakov, v Sloveni obali in Senegal, ki ležita ob prej omenjeni republiki pa je 1500 francoskih vojakov.

V Mavretaniji in Maroku, ki se bo-

rita proti zahodnosaharski marksistični gverili, katero podpira Alžirija, je 350 francoskih vojakov, v sosednjem Čadu, kjer gverilo podpira Libija, pa 1800 francoskih čet.

V Mozambiku, ki meji na Rodezijo in Južno Afriko, je 300 Kubancev, na otoku Mayotte, nasproti mozambiški obali, pa je 2000 francoskih vojakov.

V Abesiniji, na afriškem Rogu, je 12. Kubancev in 1.000 sovjetskih inštruktorjev, ki so Addis Abebi pomagali potolči sosednji Somalijo, katere se je hotela otresti abesinskega gospodstva. V sosednji Djibouti, ki kontrolira vhod v Rdeče morje in proti suškemu prekopu, pa je 5000 francoskih vojakov, več letalskih edin in skupin vojnih ladij.

Ves komunistični blok kriči, da pomeni francoska prisotnost v Afriki podaljšanje NATO na črni kontinent. Molči pa, da je Varšavski pakt s Kubanci, sovjeti in vzhodnimi Nemci že v Afriki. Samo za ohranjanje Netovega marksističnega režima v Angoli, proti kateremu se še vedno bori protikomunistična UNITA, troši Moskva dnevno nad 2 milijona dolarjev. Stroške plačuje Moskva, Castro pošilja v Afriko kubanske mladeniče za topovsko hrano. Do končnega spopada v Afriki med svobodnim svetom in komunističnim blokom verjetno ni več daleč.

MEDNARODNI TEDEN

ITALIJA se nahaja v novi politični krizi, ko je moral zaradi finančnih poverb odstopiti došednji državni predsednik Giovanni Leone. Odstop je zahtevala italijanska KP ter se Leone zavezi ni mogel izogniti, ker so oblasti nedvomno ugotovile, da je kriv finančnih poverb. Začasno predsedstvo je prevzel senatni predsednik demokristjan Amintore Fanfani. Najmočnejši predsedniški kandidat je tajnik italijanske krščanske demokracije Benigno Zaccagnini. Pred njim je bil Leonejev naslednik Aldo Moro, ki bi nastopil 1. januarja 1979. Zaccagnini je kandidiral že leta 1971, ko je Fanfanija blokirala združena opozicija, toda Zaccagnini takrat ni hotel sprejeti mandata ter je zato izbira padla na Leoneja.

AMERIŠKI PREDSEDNIK CARTER in panamski diktator Torrijos sta prejeli petek formalno podpisala pogodbo o panamskem prevzemu oblasti nad panamskim prekopom 1. januarja 2000. Ceremoniji so prisostvovali tudi predsedniki Mehike, Venezuele, Kolumbije in Jamaike. ZDA bodo od leta 2000 naprej smele samo vojaško ščititi prekop.

V SAUDIJEVI ARABIJI se še vedno strogo držijo prepovedi izdelovanja in prodajanja alkoholnih pijač. Dva Angleža, 27-letni Maidment in 35-letni Cooper, ki sta bila v Saudijski Arabiji zaposlena pri graditvi letališča pri mestu Ha'il, sta zakon prekršila ter sta na policiji za kazen dobila 70 udarcev z bičem in šest mesecev zapora. Pred kratkim so v Saudijski Arabiji zaprla še dva druga Angleža zaradi istega prekrška, ki pa sta dobila po 200 in 150 udarcev z bičem in 2 leti ter poldrugo leto zaporne kazni. V Angliji je časopisje protestiralo proti bičanju.

ROMUNSKI KOMUNISTIČNI DIKTATOR Ceaucescu je bil na štiridnevem uradnem obisku v Londonu. S postaje Victoria do Buckinghamske palače se je s kraljico peljal v odprti konjski pripregi skozi mesto. Romunija je kupila od Anglije 82 potniških letal BAC-111 za 200 milijonov šterlingov (360 milijonov dolarjev).

GUTENBERGOVO BIBLIJO, natisnoko leta 1450, je tekaška univerza kupila od londonskega podjetja Quaritch Ltd. za 2,4 milijona dolarjev. Podjetje je to biblijo kupilo leta 1658 od nekega irskega škofa za 596 šterlingov, nato znova od nekega drugega posestnika leta 1837 za 2650 funtov ter nazadnje leta 1923 za 8.500 funtov.

8. ZASEDANJE GLAVNE SKUPŠČINE OEA je bilo otvorjeno v sredo v Washingtonu. Na približno desetdnevem zasedanju bo prevladovalo razpravljanje o človekovih pravicah. Kot govornik bo nastopil tudi ameriški predsednik James Carter, ki bo govoril o ameriški politiki do držav OEA in o človekovih pravicah.

je tudi ustanovitelj Korotana, g. I. Tomažič. Razpravo je pisal nalašč za ta jubilej na podlagi najnovejših ugotovitev, tako nemških kakor slovenskih in v drugih jezikih (10 strani virov in komentarja).

V prvem poglavju govori o političnih in verskih razmerah v Karantaniji pred prihodom sv. Modesta kot škofa na Koroško (753 leta). Tu navaja začetke misijonarjenja v salzburški škofiji, ostanke stare predlovske katoliške tradicije v treh škofijah na tem ozemlju, verstva starih Slovanov — pogonov, govori o pokrščenju karantanjskih kneževičev ob Hiemskem jezeru pod Tasilom II., o Majoranu, ki je spremljal kneževiča po Borutovi smrti na Koroško kot svojega zastopnika in potujočega škofa. Nato kritično govori o sv. Modestu kot človeku, o rojstvu na Irskem (oz. škotskem), da je verjetno Modest meniški ime, in da je spadal med irske misijonarje, kot je bil Irec tudi škof Virgil, katerih metoda pokristjanjevanja ni bil meč, temveč pripravljanje poganov za ljubeznivo in naukom. Po kritičnem razboru virov, mu je bil sv. Modest pokrajinski škof, ki je oznanjal sv. vero, posvečal duhovnike in zidal cerkve. Opisuje razširjenost misijonskega področja sv. Modesta, ter določa dobo, v kateri je deloval med Korošci, namreč skoraj 14 let (753-767). Posebej govori o zidanju cerkv v tem času, kakor se govori v Conversio Bagovarum et Carantanorum, po katerem viru je sv. Modest sezidal prve tri cerkve na tem področju: Go-

IZ ŽIVLJENJA IN DOGAJANJA V ARGENTINI

Svetovno prvenstvo se bliža koncu. To nedeljo igrata finalno tekmo ekipi, ki sta dosegli prvo mesto v tekmah zadnje srede, ko je bila ta številka v tisku. Finali — kakor tudi številnim igram tekom meseca — so prisostvovali tudi vsi trije člani vladajoče vojaške junte.

Vendar to vladno zanimanje za šport ni motilo raznih razprav na najvišjih vrhovih. Ta teden naj bi se namreč odločilo — končno — vprašanje „ogrožja oblasti“. Kot znano, je bilo prvotno to vprašanje te dni povezano z neznanostjo „četrtga moža“. Ko so potem uradno objavili poimenovanje generala Videla na predsedniško mesto za nadaljnja tri leta, je ostalo odprto vprašanje, kako se bo odločalo argentinsko politično življenje v tej novi dobi. Po domače povedano, kdo bo imel resnično oblast in v kakšnih okvirih jo bo izvajal.

Precej jasno je, da bo glavno tezo oblasti nosila nova vojaška junta, katere zamenjava se mora izvesti najkasneje do 23. marca prihodnjega leta. Vendar predsednik Videla, ki ne bo več vojaški poveljnik, bo tudi soodgovoren, čeprav delno odvisen od sklepov junte. Medsebojni odnosi med junto in predsednikom pa so bili snov dolgomesečnih razprav, in končni sklep naj bi najvišji vojaški krogi sprejeli prav te dni.

Nekateri opazovalci napovedujejo delno spremembo vladne smeri ob nastopu nove junte. Zlasti naj bi se ta sprememba poznala na socialnem polju. Kot smo že večkrat omenili, je socialno stanje naroda zelo slabo, medtem ko si je gospodarsko in finančno država zelo opomogla.

Da smo gospodarsko v dobrem stanju, navedimo tri primere: 1) zunanjetrgovska bilanca v prvem trimestrju je bila pozitivna za Argentino, katere presežek znaša 410 milijonov dolarjev; 2) medtem ko sta tako Avstralija kot ZDA v zadnjih treh letih le s težavo obdržale nivo svojih izvozov žit, jih je Argentina povečala za 22 odstotkov; 3)

Ivan J. Drčar — novi član NO za Slovenijo

Izvršni odbor Slovenske demokratične stranke je v soglasju z določbami ustanovne listine NO z dne 29. oktobra 1944 dne 9. junija t. l. imenoval svojega člana g. Ivana J. Drčarja za člana Narodnega odbora za Slovenijo na mesto, ki je bilo izpraznjeno s smrtjo dr. Valentina Benedika.

Ivan J. Drčar je bil rojen 23. avgusta 1911 v Toplicah na Dolenjskem. Leta 1928 je vstopil v Nižjo šolo vojaške akademije v Beogradu in postal leta 1931 podporočnik. Ko je odpravil 7 let službe v pehotnem polku Kraljeve garde je bil sprejet za slušatelja na Višji oficirski šoli v Beogradu. Po nemški invaziji v Jugoslavijo je vstopil v skupino pok. Andreja Glušiča in je vzdrževal zvezo s Sokolsko in Slovensko

argentinska mesna korporacija CAP je v prvih petih mesecih povečala izvoz mesa za 35 odstotkov in se sedaj pripravlja, da ustanovi štiri uvozna podjetja na afriškem kontinentu, kamor bo v bližnji bodočnosti usmerila nov velik del svoje trgovine.

Medtem se problem s Čilom nadaljuje po mirnih poteh medsebojnih razgovorov. V Santiagu so že zaključili drugo rundo zasedanj komisije št. 2. A istočasno je čilska vlada poslala argentinski posebno noto, v kateri zahteva upoštevanje čilske suverenosti nad Magallanezovo otožino ob iztoku v Atlantik. Argentina je čilsko zahtevo zavrnila, a ni hotela stvari še bolj zaostri, da ne bi motila nadaljnjih razgovorov.

Iz Ženeve pa se je vrnil minister za delo, ki je tam prisostvoval zasedanju mednarodne organizacije za delo. V tem svetovnem forumu je Argentina obdržala mesto v glavnem vodstvu. Se-dež je dosedaj pripadal pobeglemu peronističnemu vodji Casildu Herreras, ki trenutno lepo živi v Evropi na račun pokradenega denarja. Letos so se argentinski sindikalisti ponovno udeležili zasedanja, in uspeli obdržati mesto, ki ga bo za nadaljnjo dobo gremialist Ramón Antonio Baldassini.

Na tem zasedanju je minister general Liendo izjavil, da omejitve, ki jih trenutno ima za svoje delo argentinski sindikalizem, nikakor ne predstavljajo dela vladne filozofije, pač pa je to izraz trenutne potrebe za normalizacijo celotnega državnega življenja. Ob tem so znova nastale govorice o morebitni skorajšnji normalizaciji gremialnega življenja, prav kakor o objavi novega zakona sindikalnih organizacij. Vendar opazovalci menijo, da se bo ta stvar še nekoliko zavlekla. Skoraj istočasno pa je bila objavljena razsodba vrhovnega sodišča, ki je proglasilo kot neustaven 57. člen dosedanjega zakona sindikalnih organizacij, ki je sindikaliste varoval pred odpustom iz služb. Fantje, v bodoče bo treba delati!

Tine Debeljak

Med knjigami in revijami

OB DESETLETNICI KOROTANA

Visokošolski dom „Korotan“ na Dunaju, ki ga je zgradil s čudovito energijo g. Ivan Tomažič, praznuje letos svoj desetletni jubilej. Za to priložnost je izšel njega glasilo GLAS KOROTANA v posebni, da, razkošni obliki, ki jo je pripravila tiskarna sv. Mohorja v Celovcu. Na 62-tih straneh na gladkem papirju z mnogimi ilustracijami, med njimi s 5-timi v barvastem tisku! Toda v tej slavnostni obliki je tudi pomembna vsebina, ki je na prvih 50-tih straneh posvečena imenu „Korotan“ in sv. Modestu, v oltarju kapelice v domu, ki je prva dozda posvečena cerkva sv. Modestu, pokristjanjevacu prvih Slovencev in graditelju cerkve pri Gospej sveti. Ta ni bila samo prva cerkev na Slovenskem, temveč tudi prva škofovska katedrala in tudi prva prestolna cerkev ob slovenskem državnem središču na Krnskem gradu, v kateri so se dopolnjevali ustoličevanjski obredi slovenskih knezov. Ta cerkev je tudi grob sv. Modesta, apostola Koroške, tako slovenske kakor nemške. —

Temu poudarku služi tristranska „pripomba“ ljubljanske univ. profesorja dr. Boga Grafenauerja k razlagi imena „Korotan“ oz. „Koroško“, ki obede izvaja po prof. Ramovšu iz lat. besede Carantanum, kar je dalo Korotan, in Carantia, kar je dalo najprej

ime Koront, oz. pridevnik korotesko, in pozneje Koroško. Iz bavarske oblike Carantana pa je dalo nemško ime Kärnten. Izhaja pa ime iz indoevropske dobe iz korena —Kar (skala). Toda prof. B. Grafenauer to ime razlaga zgodovinsko, od časa, ko se je prvič pojavila že l. 700, povezano še s Samovim kraljestvom, ter je mnenja, da „Korotan“ pomeni živo ljudsko obliko še do XIX st. Zanimiva pa je Linhartova etimologija iz l. 1791, ko pravi v svoji Zgodovini, da je beseda Korotan slovanska beseda in pomeni „Goratan“, gorata alpska pokrajina, kar so tudi nekateri dolgo časa verovali. — O tem govori uvojni članek prof. Grafenauerja, sina koroškega Slovenca. —

Posebno vrednost pa daje jubilejni številki študija koroškega Nemca v nemščini o sv. Modestu (strani 45!). Erich Körner, pisec tega znanstvenega sestavka pravi, da je napisal razpravo kot katoličan, rojen na nekdanjem karantanskem misijonskem področju, potem kot Avstrijec, koroški Nemec, ki se zaveda starih bavarskih korenin svojejske koroške ljudske kulture, ter tretjič kot generalni tajnik Avstrijske lige za človeške pravice, ki se zavzema za mirno razumevanje narodov med seboj, pa tudi za zaščito narodnostnih manjšin. Tega zadnjega društva član

spo sveto, cerkev sv. Peter v Gozdu ter domnevno tudi cerkev zdaj na pokopališču v Knittelfeldu. Navaja tudi druge cerkve, ki jih je verjetno, toda nedokazano posvetil sv. Modest (tudi cerkev v Anrassu pri Lienzu, kjer je po vojni nekaj časa živel škof Rožman). — To je v glavnem njegovo razpravljanje o sv. Modestu, kar danes poznamo. Več o njem ne vemo. Umril je na Koroškem in je pokopan v cerkvi Marije Vnebovzete pri Gospej sveti. Takoj po njegovi smrti pa so salzburški škofje sezidali samostan v Innichenu in v Kremsmünstru na robu strnjeneja slovenskega ozemlja, samo za misijonarjenje med Slovenci. Na Slovenskem so se vneli protikrščanski upori in izgon misijonarjev. Zadnji dve poglavji pa govorita o tradiciji njegovega svetništva in o začetkih njegovega kulta med Korošci. Za svetnika je bil sprejet po ljudskem glasu, ne pa razglasenju po papežu, kar se je prvič zgodilo šele l. 993, torej 25 let po njegovi smrti. Posebej se ozira na vse dokumente stavbarske, kiparske in slikarske umetnosti, ki spominjajo na življenje in delo sv. Modesta. Prav do zadnjih časov, ki so prinesli s to kapelico v Korotanu na Dunaju prvo cerkev, posvečeno temu apostolu Korošcev, ki je po avtorju tudi pridigal v slovenščini.

Razprava tega prijatelja Slovencev, ki vmes imenuje kot krivično nastopanje proti Slovincem, takih šovinistov, kakor je znani, prav sedanjih gosposvet-ski župnik Wucher. Resna razprava, z namenom sodelovati z resnim pozna-

vanjem preteklosti za medsebojno mirno sožitje. Korošec nemške kakor slovenske krvi, ki imajo za skupnega patrona sv. Modesta, ta je gotovo veliko bolj koroški svetnik, kakor pa naj bi bila sv. Brata, katerima je I. Tomažič hotel prvotno posvetiti kapelo, pa se je s posvetovanjem z omenjenim piscem odločil za sv. Modesta.

Ta razprava Nemca v nemščini (pa s kratkim povzetjem v slovenščini) je središnji donesek te številke Glasa Korotana. Drugi članki so jubilejnega značaja in so vsi strnjeni na 10 strani. Tako piše dr. Jožko Šavli o Poslanstvu Doma Korotan, ustanovitelj sam I. Tomažič o začetkih gradnje ter o razvrstitvi prostorov in reda v Domu. Zadnji članek je pa nekrolog prof. A. Trostu, slovenskemu pianistu, ki je v 84 letu umrl na Dunaju kot velik prijatelj Doma Korotana.

Med tekstom je omešanih 22 slik (deloma več barvnih), nanašajočih se na zgodovinski članek, pa tudi na slovenske kulturne delavce (Cankarja, Gregorčiča, Ketteja in Župančiča, ob njihovih stoletnicah rojstva in obletnicah smrti). Najlepše spomenik pa si je postavil ustanovitelj Doma Korotana I. Tomažič sam s tem, da je uspel prav za desetletnico v Hotelu Koper odpreti tudi v dveh nadstropjih departamentih Penzionat Koper, to je dom za študentke.

Mi mu želimo polno uspeha kakor pri Korotanu, jubilejno brošuro pa posebej priporočamo vsem ljubiteljem Korošcev in koroških dijakov posebej.

Novice iz Slovenije

MARIBOR — Mariborska pivovarna Talis posluje že nekaj let z izgubo. To pa predvsem zaradi ponesrečene investicije za „pivo v prahu“. Podjetje se je zmenilo z neko švicarsko tovarno piva za opremo in stroje. Toda švicarska tovarna je pred dvema letoma propadla in Talisovi stroji mirujejo, deloma ker manjka še nekaj opreme, deloma ker bi piva v prahu ne imeli komu prodati, švicarji so namreč zagotavljali trileten odkup produkcije „piva v prahu“.

MARIBOR — V mariborski „Svili“ so 19. maja praznovali 50-letnico podjetja. Takrat so začeli delati s 70 stariimi statvami, sedaj pa so posodobili proizvodnjo. V podjetju dela 750 oseb, od katerih jih je 34 odstotkov z višjo in srednjo izobrazbo. Proizvajajo sedaj 100 artiklov v 4000 inačicah.

LJUBLJANA — Za zadnjo premiero v letošnji sezoni so 18. maja v šentjacobskem gledališču uprizorili „lep-ljenko“ Gregorja Tozona pod naslovom „Dobro jutro, kaj bo dobrega“ v avtorjevi režiji. Igra upodablja srečneža, ki dobi stanovanje v bloku ali stolpnici.

BLLED — Razprava o onesnaženosti Blejskega jezera vedno znova razburja duhove. Menijo se, kako bi preprečili prekomerno rast alg in kako bi tudi začeli s površinskim čiščenjem jezera. Vodni tokovi stalno prinašajo v središče Blede pred hotele številne kepe umazanije in pene. Zato so iz Kopra pripeljali posebno napravo ter so 24. maja začeli s poskusnim čiščenjem jezerske površine.

RADOVLJICA — Slovensko umetnostno-zgodovinsko društvo je v prostori radovljanskega gradu pripravilo seminar o „Umetnosti 19. stoletja na Slovenskem“. Srečanje je uvod v II. kongres Zveze društev umetnostnih zgodovinarjev Jugoslavije, ki bo jeseni v Celju.

ČATESKE TOPLICE — V tem termalnem zdravilišču — zdravilna termalna voda je s 64 stopinjami najtoplejše vrelec v Sloveniji — bo kmalu zgrajen velik nov hotel s 300 posteljami. Poleg zdravilišča bodo uredili še kamping za 300 gostov.

NOVA GORICA — Zaradi dotrajnosti cevi, slabega vremena in razmarnosti zaradi lanskega potresa je 23. maja razneslo glavni cevovod vodovoda, ki napaja Novo Gorico, del Gorice onstran meje, Vrtojbo in Šempeter. Zaradi okvare velik del podjetij, ki potrebujejo pri proizvodnji vodo, ni delal. Težave je imel tudi zdravstveni dom, dočim je bolnišnica v Šempetru priključena še na drugi vodovod.

IZOLA — Izolska tovarna ribjih konzerv „Delamaris“ je povečala produkcijo za 60 odstotkov v primerjavi z lanskimi prvimi tremi meseci. V tovarni tudi računajo, da bo povišanje proizvodnje ostalo na isti ravni tudi v ostalih mesecih.

Lepo uspela 20. akademija Slovenske gimnazije v Celovcu

Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu je v nedeljo 26. maja ob zaključku šolskega leta priredila svojo 20. že tradicionalno ekademijsko v največji celovški dvorani, ki je bila zopet docela napolnjena. Prvi del akademije je bil posvečen župančičevi 100-letnici rojstva pod geslom: „Živeti — umreti je usoda naša, a cilj nam je visoko posajen.“

Akademijo je začel ravnatelj slovenske gimnazije dr. Reginald Vospernik, ki je pozdravil častne goste, med katerimi je bil tretji predsednik koroškega deželnega zbora, celovški župan, predsednik deželnega šolskega sveta, jugoslovanski veleposlanik, jugoslovanski konzul, šolska nadzornika Rudi Vovk in dr. Valentin Inzko, prejšnji ravnatelj dr. Pavel Zabltnik in skladatelj Matija Tomc. V pozdravem govoru je dr. Vospernik omenil dve zanimivi številki: na šoli je 508 učenek in učencev in če bodo vsi letošnji kandidati napravili maturo, bo zapustil gimnazijo 516. maturant. Letošnja matura je tudi 15. od ustanovitve gimnazije.

V prvem delu akademije, ki je bil posvečen Otonu Župančiču, so dijaki 7. razreda recitali Geslo ter podali v obliki recitala, ki ga je naštudiral prof.

KMETJE SE NE MENIJO DOSTI ZA PARTIJO — Na posvetu partije v Beogradu so ugotovili, da se kmetje v Jugoslaviji ne menijo za komunistem. Po podatkih, ki so jih premlevali na sestanku Izvršnega komiteja predsedstva Centralne konference Zveze komunistov Jugoslavije, živi na vasi 10 milijonov ljudi in med temi se jih 7 milijonov ukvarja izključno z obdelovanjem zemlje, v partijo pa je vpisanih komaj 78.000 kmetovalcev. To pomeni, da je le vsak 53. kmetovalec član partije; razen tega tudi nima partijske organizacije 27 odstotkov vasi.

Umrli so od 25. 5. do 2. 6. 1978:

LJUBLJANA — Stojan Lapajne, ur. PTT.; Tilka Poljanšek; Danilo Modrijan, up. prof.; Ivanka Šmalc, veletrgovka in posestnica, 84; Beti Globokar r. Grošelj. Ivanka Janežič r. Poje, 56; Franc Vertačnik, up. žel.; Alojzija Gorjanec r. Tome, 87; Ivan Kogovšek, up., 86; Franciška Iljaš r. Pribošič; Elizabeta Logar r. Leinfellner, 80; Rudolf Zadnik, 70; Justo Podbelšek-Kamin; Stanko Pogačar, pekar. Slavko Zemva; Vera Laniak r. Andrejka; dr. Luka Kravina, up. v. drž. tožilec; Ana Križman r. Pirc; Vinko Zdešar.

RAZNI KRAJI — Marija Brglez r. Širok; Vrhnik; Alojz Rozman, up. elektr., 66; Neža Deželak, posestnica, Lože pri Rimskih Toplicah; Franc Slapšak, up., 66; Franjo Oletič, up., Martin na Muri; Marija Avksilija — Ivana Drobnič, redovnica, Novo mesto; Štefanija Bedrač r. Bevič, Celje; Ida Pleničar r. Buk, Novo mesto; Franc Flerin, Sentvid; Franc Šteh, Dol. Straz; Angela Gričar r. Pirkar, Dol. pri Hrastniku; Marija Pavlin r. Jerič, Novo mesto; Franc Japelj, Dol. Logatec; Jožica Šelih r. Vrečer, Celje; Ciril Pepelnak, Beograd; Angela Jandl r. Šaupah, up. učit., Malečnik; Marica Žagar, up. učit., Brežice; Ivan Kovač, up. čevlj. mojster, Trzin; Franc Jelčnikar, Kamnik; Franc Mole, up., 85, Stara Vrhnik; Alojzija Grad, 89, Beričevo; Vlada Gašperšič r. Rape, Kranj; Lucija Leben, Bizovik; Lovrenc Bohinjec, up., Glinje.

Slovinci po svetu

CLEVELAND (ZDA)
Mladinska spominska svečanost
Plemenita je zamisel v Združenih državah rojene slovenske mladine, da prireja — letos že tretjič — svojo posebno mladinsko svečanost v počastitev spomina žrtv komunistične revolucije med zadnjo vojno v Sloveniji. Letos se je ta svečanost vršila v nedeljo 21. maja popoldne. Obstajala je iz spominske sv. maše in komemoracije ter je izredno lepo uspela. Pred sv. mašo je spregovoril nekaj uvodnih besed mladi Janez Tominc, nato je podala priložnostno deklaracijo ena izmed deklet. Po maši je mladina položila venec pred oltar. Sv. mašo je daroval g. Božnar ob somaševanju številnih duhovnikov (msgr. Baznika, častnega kanonika Hobarta, gg. Viktorja Tomca, Franka Kosma, Simčiča, Slapšaka in Lekana). Po evangeliju je imel g. Božnar krepek in udaren govor, ki je napravil na vse navzoče globok vtis. Navzoče so bile tudi narodne noše (člani Korotana in Kresa), ki so spremljale duhovščino pred oltar. Svečanosti se je poleg številne mladine udeležilo tudi mnogo odraslih rojakov, zlasti bivših protikomunističnih borcev, katerim je bilo v veliko zadoščenje, da v Ameriki rojena mladina tako silno ceni žrtve zločinskega komunizma.

Jožko Kovačič, sledeče pesmi: Kuj me, življenje, kuj!; Jadra; Vprašanja; Izjava; Željarska in Zdravica. Sledila je sonata v D-duru za flauto in kitaro, ki sta jo izvajala Irena in Roman Verdel. Dijakinja 7. razreda Maja Haderlap je prepričljivo dokazala svoj igralski talent s podajanjem odlomka iz župančičeve drame Veronika Deseniška. Prvi del sporeda je zaključil mešani mladinski zbor pod vodstvom prof. Jožka Kovačiča z dvema skladbama na župančičevo besedilo: Vodopivčeva Belokranjsko balado in Adamičovo Kresovale tri devojke.

Drugi del — povezoval ga je dr. Janko Zerzer — je pričel novoustanovljeni ansambel Combo „Cess“ (menda Celovski Super Sound) z dvema skladbama Beatlesov. Zelo posrečeni so bili plesi prvošolcev po narodnih motivih, ki jih je pripravila prof. Majda Kupper. Publiku ni varčevala z aplavzom.

Z zadovoljstvom je občinstvo pozdravilo korak Slovenske gimnazije, da je na akademijo povabila k sodelovanju dekleta enoletne in triletno gosposkine šole iz Šentpetra pri Šentjakobu. Njihov dekliški zbor je pod vodstvom prof. Jožeta Ropitza zadel štiri pesmi — med njimi eno nemško — ter poka-

Osebnosti:

Rojstvo: Rojena je bila Lavra Padovani, hčerka Luciana in ge. Maruške roj. Šimenc. Srečnim staršem iskrene čestitke!

Krst: V slovenski cerkvi Marije Pomagaj je bil v nedeljo 18. junija t. l. krščen Simon Andrej Vrečer, sin Gabrijela in ge. Antonije roj. Uštar. Zato sta bila ga Pavla Uštar in Anton Vesel. Krstil je krščenec stric rev. Danijel Vrečer. Srečnim staršem iskrene čestitke!

Dekan CIRIL MILAVEC - biseromašnik

in se je izrednega jubileja spominjal le v krogu najbližjih prijateljev. Vendar se mora te obletnice vsaj kratko spomniti tudi naš list. Saj je to doslej prvi primer slovenskega biseromašnika v Argentini.

G. dekan se je rodil 20. junija 1893 v Planini pri Raketu. Srednješolske študije je opravil na prvi slovenski gimnaziji v Škofjih zavodih v št. Vidu nad Ljubljano.

Po maturi je vstopil v semenišče v Ljubljani. Za duhovnika je bil posvečen 2. junija 1918 in je naslednjo nedeljo, 9. junija, opravil prvo sveto daritev.

Duhovniška pot šestdesetih let ga je vodila po najrazličnejših krajih naše domovine in pozneje tujine, na dveh kontinentih. Kaplanoval je v škofiji Ljubi, Trzinu, pri Sv. Petru v Ljubljani, na Igu; župnikoval v želmiljem in potem med drugo svetovno vojno kot dekan na Vrhniku. Na poti protikomunističnega begunstva v Italijo je bil glavni dušni pastir v taborišču naših beguncev v Senigalliji in Barletti. Za tem je nekaj časa deloval v Španiji v škofiji Barbastro, pri stolnici in na fari. Končno je prišel v Argentino in skozi do danes dela v argentinskem dušnem pastirstvu: v Baradero, pri stolnici v Moronu, v Chacomuscu, González Catanu, potem kot župnik pri San Miguelu in Moronu in sedaj že dvajset let kot župnik pri Sv. Marti v Moronu, kjer tudi obhaja svoj biseromašniški jubilej in te dni 85-letnico rojstva.

Vedno je delal v neposrednem stiku z ljudstvom. Kot pravi ljudski dušni pastir je tudi želel velike uspehe, zaradi svojega jasnega in doslednega nauka, podanega v nazorni in duhoviti obliki, po čemer je doma kar slovel. Tudi tu je tuji škof pred duhovniki o njem izrekel lepo priznanje, da so v njegovi škofiji najboljše poučeni v krščanskem nauku otroci, ki jih je za prvo obhajilo pripravil „pater Cirilo“, naš biseromašnik.

Od kaplanskih let naprej je bil vedno prijatelj naših študentov: v Ljubljani, v Španiji, v Argentini je bil velik dobrotnik gojencev v nekdanjem Rožmarinovem zavodu v Adroguetu.

Tudi osebni jubileji imajo splošnejši in globlji pomen. Tako nam ta kaže našega biseromašnika kot predstavnika dolge vrste naših duhovnikov, ki so se posvetili težkemu delu dušnega pastirstva med Argentinci, ker slovenskih dušnih pastirjev za razmeroma malo število rojakov v tej deželi ni manjkalo. Na najtežjih položajih ti duhovniki vrše delo, ki naši skupnosti ni sicer toliko znano, bolj ga pa poznajo domačini in je popolnoma tano le Bogu. To delo je enakovredno delu slovenskih misijonarjev, če ne še težje.

zal, kaj zna. Mnogi navzoči so bili mnena, da naj to povabilo na sodelovanje postane trajen znak povezave obeh šol. To povezavo je treba še bolj gojiti v interesu obeh šol in vse slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Vse premalo se je doslej cenilo v javnosti delo šolskih sester.

Sledil je nastop Anice Čertov, ki je podala lastno pesnitev ob spremljavi kitare. Publiku se je močno prikupil tudi mladinski zbor pod vodstvom dr. Antona Feiniga. Predvsem spremljava z Orff-instrumenti je ugajala. Ansambel Drava, ustanovljen pred dobrimi tremi leti, se je v tem sestavu poslovlil od obiskovalcev akademije. Kajti dva člana letos maturirata. V letih svojega obstoja se je ta ansambel povzpela na lepo kvaliteto raven. Nastopi na številnih odrih — tudi v inozemstvu — so prav tako spricevali priljubljenosti te skupine.

Pri nastopu zbora dijakin in dijakov 3. razreda pod vodstvom Jožka Kovačiča je predvsem ugajala tritonska balada „Pastirček“. Potem, ko je mešani zbor zadel dve črnski duhovni pesmi, so zaključili lepo uspelo akademijo vsi nastopajoči pevski zbori s pesmijo Po jezeru bliz Triglava. Največ zaslug za tako uspelo akademijo ima prof. Jožko Kovačič, Ciganov učenec. Čestitamo!

Senior teh duhovnikov je naš biseromašnik, ne le po letih življenja, ampak tudi po letih dela.

Svobodna Slovenija se z iskrenim priznanjem spominja tudi obširnega in uspešnega njegovega delovanja na drugih področjih, kjer je slovenski duhovnik v svobodnih časih kot izobraženec mogel delati za svoje ljudstvo: na področju prosvete, gospodarstva in tudi pri pravi politični vzgoji slovenske mladine.

Gospodu biseromašniku naše iskrene čestitke k mnogim in tako bogatim letom duhovništva in vse najboljše k 85. rojstnem dnevu. Želimo mu še veliko zdravih in zadovoljnih let.

Zveza slov. mater in žena. K poročilu o junijski proslavi v prejšnji številki Sv. Slovenije je dodati, da je scena za junijsko proslavo Zveze slov. mater in žena dne 7. junija pripravil g. Marko Jerman.

DAROVALI SO:

V tiskovni sklad Svobodne Slovenije je daroval N. N. iz Capital Fed. 5.000 pesov. Iskrena hvala!

Uprava Svobodne Slovenije

Po športnem svetu

XI. SVETOVNO NOGOMETNO PRVENSTVO. — Naslednji del prvenstva se je začel — v dveh skupinah — za uvrstitev v polfinalno tekmovanje. Tudi za ta del se uvrstitev določa po številu točk. V skupini A so se v sredo 14. junija pomerili Italija in Nemčija in se razšli z neodločenim 0:0. Holandija pa je premagala Avstrijo kar s 5:1 in si za vsak primer dobro pripravila razliko v golih. V skupini B je Brazil premagal Peru z 2:0, Argentina pa Poljsko z 2:0. Drugo kolo tega tekmovanja se je odigralo v nedeljo 18. junija. V tem delu sta ostali brez možnosti za uvrstitev Avstrija, ki jo je premagala Italija z 0:1 v skupini A, v skupini B pa Peru zaradi poraza s Poljsko z 0:1. Najbolj pa so navijači sledili poteku igre med Holandijo in Nemčijo in seveda med Argentino in Brazilom. Prva tekma je bila najbrž bolj dinamična, goli še bolj povzdignejo zanimivost igre. Holandija je imela več od igre, a kljub temu so Nemci dvakrat vodili, holandsko moštvo pa je le izenačilo na 2:2.

V Rosariu je bilo na tekmi med Argentino in Brazilom kar precej vroče, predvsem v prvih 15 minutah. Izgledalo je, da bo tekma groba, kasneje je bilo nadaljevanje bolj mirmo. Tudi ta tekma se je končala neodločeno brez gola in domači navijači niso mogli slaviti zmage nad Brazilom, kar so vsi pričakovali in želeli. V tej tekmi, ki sicer tudi ni bila tehnično na visoki — pač pa tipično prvenstvena —, bi moglo zmagati eno ali drugo moštvo, vendar je imelo domače več prilik.

Objestnost mladih veseljakov

Pod tem naslovom beremo v ljubljanskem „Delu“ z dne 15. maja ta-le članek:

Precej ogorčenja sosedov in občanov je pred dnevi zbudil „podvig“ dveh veseljakov, ki sta se v objestnosti pod vplivom alkohola lotila cerkve v Križankah na Trgu francoske revolucije. Ne gre sicer za kakšno vlomilsko tolpo oziroma dejanje, temveč „napad“ na kulturno zgodovinski spomenik, ki je pod zaščito ljubljanskega spomeniškega varstva. Poškodovanje nekaterih predmetov pa je samo eden od dogodkov, ki jih je v zadnjih časih v Sloveniji vedno več.

Fant, 17letni A. F., si je privoščil dobro „šalo“. Sredi dneva, točneje popoldne, je vinen žel v cerkev v Križankah in odkril, da je prazna. V omari je našel star dragocen duhovniški plašč iz časov nemškega križarskega reda, tkan z zlatom in velike zgodovinske vrednosti. Ogrnjen s tem plaščem je fant nato obiskal več lokalov, še malce dotočil, nato pa plašč odvrget na nekem dvorišču.

Proti večeru je naletel še na kolega, 19-letnega J. Ž. Skupaj sta s piv-

Počitniški tečaj v Celovcu

Od 20. julija do 22. avgusta letos bo v dijaškem domu Družbe sv. Mohorja v Celovcu počitniški tečaj slovenskega jezika in kulture za slovenske otroke iz zdomstva. Za tečaj se je prijavilo večje število slovenske mladine iz ZDA in Kanade. Prijave je prevzela v zdomstvu Liga slovenskih Amerikancev.

Udeleženci tečaja bodo poslušali predavanje iz slovenskega jezika, zgodovine in kulture, prisostvovali slovenskim prireditvam, poskrbljeno bo za šport. Ogladali si bodo tudi zgodovinske kraje na Koroškem — Gospo sveto, Vrbsko, Osojsko in Baško jezero, Ziljsko dolino, Sv. Višarje. Celotna cena tega tečaja bo okoli 800 dolarjev.

OBVESTILA

PETEK, 23. junija:

Odbojarska tekma med Centro Lucense, in Repr. Zedinjena Slovenija, mlajša kategorija, na igrišču Lucense, Avda. Libertador 2025, Olivos, ob 20.30. Ob 21.30 igrata starejši moštvi omenjenih klubov istotam.

SOBOTA, 24. junija:

V Slomškovem domu spominska proslava žrtve komunizma in okupacije pod geslom: Živeti in umreti za slovenstvo! (A. Slomšek).

Predavanje dr. M. Komarja v Slovenski hiši ob 16. uri, v priredbi SKAS-a.

Pouk slov. srednješolskega tečaja ravn. Marka Bajuka ob 15. uri v Slovenski hiši.

NEDELJA, 25. junija:

Sestanek članov zaupniškega zbora SKD-SLS, po maši v Slovenski hiši.

V Našem domu v San Justu proslava naših junakov po slovenski sv. maši.

V Slovanski vasi bo po drugi sv. maši v Domu proslava junakov in padlih žrtv.

Odbojarska tekma med Repr. Zedinjena Slovenija in Macabi, dekliška sekcija, na igrišču Claridad, Alianza 250, Ciudadela.

NEDELJA, 26. junija:

V Hladnikovem domu v Slovenski vasi bo po drugi maši dop. Spominska proslava junakov in žrtv protikomunističnega boja.

SOBOTA, 1. julija:

V Slomškovem domu ob 18 očetovska proslava.

II. kulturni večer SKA ob 20. uri v Slovenski hiši. Predavanje Darkota Šušteršiča o slikarju El Grecu — med Vzhodom in Zahodom. Ponazorjeno z mnogimi diapozitivi.

NEDELJA, 2. julija:

V Hladnikovem domu v Slovenski vasi ob 16 KOLINE. Opoldne na razpolago kosilo.

SREDA, 5. julija:

Sestanek Zveze slov. mater in žena v Slovenski hiši ob 16.30. Predavala bo lic. ga. Tinka Vombergar-Šušteršičeva o poklicu in delu medicinske sestre in o higijeni v družini.

ČETRTEK, 6. julija:

Redni mesečni sestanek ženskega krožka iz Pristave. Predavala bo lic. ga. Tinka Vombergar-Šušteršičeva o negi bolnikov.

SOBOTA, 8. julija:

Slavnostni koncert SPZ GALLUS ob 30-letnici svojega delovanja ob 20. uri v Slovenski hiši.

SOBOTA, 22. julija:

Večer valčkov in polk, ki ga vsako leto prirejata zvezna odbora SDO in SPZ.

sko turnejo nadaljevala, dokler se nista že ponoči odločila za ponoven obisk cerkve. Mlajši je kasneje povedal, da je kolega pravzaprav iskal zato, ker je rabil nekoga, ki bi poganjal meh, ko bi sam igral na orgle. To sta oba skupaj tudi izvedla. Ko sta se glasbe naveličala, sta prebrskala vso cerkev ter iz omar zvezla oblačila in jih razmetala po kotih, razmetala nekaj svečnikov ter polomila nekaj orgelskih piščali. Odlomila sta še nekaj tipk z orgel in jih razmetala neokrog.

O takih in podobnih početjih v naši domovini smo že ponovno brali in pisali. So nujna posledica komunistične vzgoje, ki dosledno prezira in napada vse, kar je nadnaravnega, in skuša versko vzgojo nadomestiti s frazami, vezetimi iz materialističnih učbenikov in slovarjev.

Dopisnik piše, da je bilo zaradi te „objestnosti“ precej ogorčenja sosedov in občanov. Ko bodo odrasli sinovi današnjih „objestnežev“ se ti ne bodo nič več razburjali zaradi takih stvari.

Zanimivo je rdeče časnikarsko izrazoslovje za take primere. Gori omenjeni zločin imenujejo objestnost. Saj je šlo le za cerkev v Križankah, ki so jo rdeči dali starokatoličanom. Če bi bila zlikovca vzela nekaj v muzeju ali pokvarila nekaj „ljudskega“, bi bila tatova ali zločinca. Ko so podirali spomenike na ljubljanskem pokopališču slavnih mož, so jim rekli, da so vandali. Za bujni register vseh psov, s katerimi so in še vedno obkladajo vsakogar, ki se jim ne poda, vemo mi dovolj.

Le kaj bi rekli oni tam mlademu pijancu, ki bi se vtihotapil na Dedinje, na Brione, v grad Predvor ali kako drugo lepah graščin in bi tam ukradel, recimo maršalovo bluzo, vso zlatoobrobiljeno in z medaljami okrašeno, pa bi si jo oblekel in šel tak na maskerado po ljubljanskih gostilnah. Bi temu tudi rekli „objestnost“, ali bi se mu morda kaj hujšega pripetilo?

30-letnica

GALLUSA

8. julija ob 20. uri
Dvorana
Slovenske hiše

Slavnostni koncert

V drugem delu po prvič v Argentini igrana
DR. CIGANA kantata za zbor, soliste in
kvartet pihal

**Ustoličenje
krantanskih vojvod**

Vstopnice so v predprodaji.

KREDITNA ZADRUGA „SLOGA“ z. z. o. z.

Bm. Mitre 97 — Ramos Mejía — T. E. 658-6574

išče oskrbnika za kinto SLOGA v Villa Udaondo.

Informacije v združni pisarni v uradnih urah
v ponedeljkih, sredah in petkih od 15. do 19. ure ali po telefonu
658-6574.

JAVNI NOTAR

**FRANCISCO RAUL
CASCANTE**

Escribano Público

Cangallo 1642 Buenos Aires
Pta. baja, ofic. 2
T. E. 35-8827

**Prosimo,
poravnajte naročnino!**

**Prof. dr. JUAN
JESUS BLASNIK**

specialist za ortopedijo
in travmatologijo

Marcelo T. de Alvear 1241, pritličje
Capital Federal
Tel. 41-1413

Ordinira v torek, četrtek in soboto
od 17. do 20. Zahtevati določitev
ure na privatni telefon 628-4188.

**Društvo Slovenska vas
v Lanusu**

vabi na

TRADICIONALNE

K O L I N E

V NEDELJO, 2. JULIJA,
OB 16. URI

Za dobro zabavo bo poskrbel znani
orkester "H A M B U R G O"
Opoldne na razpolago kosilo.

NAŠ DOM

SAN JUSTO

Vabi vse prijatelje in znance na
TRADICIONALNO

Lovsko veselico

ob veselih zvokih
orkestra "KVARTET EVROPA"
S PROSTO ZABAVO

Za večerjo bodo na razpolago razne lovske specialitete.

Sobota, 1. julija ob 20. uri – H. Irigoyen 2756

SLOVENSKA KUTURNA AKCIJA

2. PREDAVANJE

V soboto, 2. julija 1978

LIKOVNI ODSEK

DARKO ŠUSTERŠIČ:

Slikar El Greco – Med Vzhodom in Zahodom

Z mnogimi diapozitivi

SLOVENSKA HIŠA, Ramón Falcón 4158

Ob 20. uri

„Ogrska prestaja baje hudo krizo.
Kako bi lahko najhitreje izpeljala iz
te zagate?“
„Po avtocesti Budapest-Dunaj.“

DRUŠTVENI OGLASNIK

Slovenska radijska oddaja je vsako
nedeljo od 8 do 8.30 ure na radio An-
tártida.

Knjižnica ZS: nekateri izposojevalci
knjig imajo knjige že precej čez določen
čas; vse prosimo, da jih čimprej pri-
ne-
sejo nazaj, da tako more knjižnica v
redu poslovati.

IZZA ŽELEZNE ZAVESE
„O poljedelstvu trdijo, da je naj-
uspešnejše sovjetsko.“
„Kar verjetno! Saj ima Sovjetska
Zveza štiri letne žetve: eno v Rusiji,
drugo na Poljskem, tretjo na Ogrskem
in četrto na Čehoslovaškem.“

PUERTAS PLEGABLES
Intermódulo

desde \$22.500.- m2
en maderas, vitraux,
laminados plásticos y
telas vinílicas

Fábrica, Ventas
y Envíos Interior:
Rio de Janeiro 677 Cap. Fed.
812-7490 y 2069

Sucursales:
Capital: Av. Juan B. Justo 3976
San Miguel:
Av. León Gallardo 383

INTERMODULO

opozarja posebej

Slovence

na

svoje izdelke

Nepričakovana in zahrbtna bolezen nam je iztrgala iz naše sre-
de nadvse ljubljenega sina, brata, strica in svaka, gospoda

Vinka Marinšek

Pokopali smo ga dne 17. junija 1978 na pokopališču v San Mar-
tinu. Najlepša zahvala vsem, ki so kakor koli pripomogli, da je bilo
zadnje slovo čim laže. Bog plačaj!

mati Marjana Marinšek roj. Črnilec,
brat Janko Marinšek z družino,
sestri Mara in Anica por. Ottenstein
z družino

Strahinj, Naklo, Ljubljana, Buenos Aires

Po Modrosti, ki jo vdano sprejemamo, je bilo odrejeno, da se je
moral za vedno posloviti od nas naš nadvse dobri mož, oče, svak
in stric, gospod

Vinko Marinšek

iz Strahinja na Gorenjskem v 63. letu starosti.

Najpristranejša zahvala vsem, ki so nam ob težki uri naše pre-
izkušnje stali ob strani.

Rezi Marinšek roj. Lozar, žena,
Aleksander in Marcos, sinova,
Silvija, Sonja, Lučka, hčere
in sorodniki v Buenos Airesu,
Ljubljani in Grazu

Bog, brez čigar volje se nič ne zgodi, je odločil, da se je moral
posloviti od tega sveta prijatelj, kolega in sodelavec, gospod

Vinko Marinšek

iz Strahinja nad Kranjem. Naj uživa večni mir in pokoj! Njegovim
najbližjim iskreno sožalje!

Dr. Stanko Zupan

„Marksizem je opij“

DJILASOV INTERVJU V RADIO SVOBODNA EVROPA

VORONIN: Predsednik Tito sedaj
odhaja v Združene države. Ali pričaku-
jete kakšen poseben rezultat od tega
obiska kar tiče odnosov med Jugoslavi-
jo in Sovjetsko zvezo na eni strani ter
med Jugoslavijo in Združenimi državami
na drugi strani? Predsednik Tito
je tudi govoril o razvijajočih se odno-
sih s Kitajsko. Kakšna je Vaša cenitev
Titove zunanje politike?

DJILAS: V svojih odgovorih na Va-
ša prejšnja vprašanja sem že nekaj
povedal o jugoslovanski zunanji politi-
ki. Mislim, da bosta naš predsednik in
ameriški predsednik govorila o nekaj
važnih zadevah. Ne vem, o katerih, to
lahko samo ugibam. Mislim, da bodo
vprašanja o Bližnjem vzhodu in o af-
riškem Rogu igrala veliko vlogo v nju-
nih razgovorih. Glede neuspeha beo-
grajske konference in spremembe ju-
goslovanskega stališča je zelo važno
za Jugoslavijo, da ustvari ravnotežje
v svojih odnosih in sicer tako, da od-
nose z ZDA poglubi in ustali, čeprav
že leta ni bilo dejansko nobenih resnih
problemov med Jugoslavijo in Ameriko.
Vsi problemi, ki so se v preteklosti
pojavi v teh odnosih, so nastali zara-
di nerazumevanja raznih obrobni fak-
torjev v teh odnosih. Nista bili vladi
tisti, temveč raje jugoslovanski emi-
granti, ki so povzročali incidente. Po-
tem kakšen ameriški funkcionar ali po-
litik poda izjavo, ki vznemiri Jugoslo-

vane, toda mislim, da je mnenje našega
predsednika, da se vijuga (jugoslovansko-ameriških) odnosov stalno dviga,
pravilno. Menim, da se bo to nadalje-
valo. V naši državi, kjer predsednik
igra tako centralno, odločujočo vlogo,
je njegov obisk v tako veliki in važni
državi, kakor je Amerika, važen v po-
gledu, ki sem ga omenil. Mislim, da bo
prišlo do razgovorov o nekaterih politi-
čnih problemih v jugoslovanskih odnosih
z Ameriko, morda o problemu oborože-
vanja, toda to je zadeva, o kateri zelo
malo vem in lahko samo ugibam, ker
se je pač o tem nekaj pisalo v tujem
tisku. Mislim, da Tito ne bo poskušal
pokvariti odnosov s Sovjetsko zvezo,
kajti to ne bi bilo v interesu Jugoslavi-
je. S Sovjetsko zvezo imamo zelo važno
trgovsko zvezo, zelo važne za
Jugoslavijo. Dobivamo od nje zelo važ-
ne surovine, ki bi jih od drugod dobili
težje in pod manj ugodnimi pogoji.

VORONIN: Predsednik Tito je tudi
govoril o razvijajočih se odnosih s Ki-
tajsko.

DJILAS: Kar tiče Kitajske, smo se
Jugoslavlani od našega spora s Sovjet-
sko zvezo, se pravi od revolucije na
Kitajskem leta 1949, trudili ustvariti
čim tesnejše odnose s Kitajsko; tega
nismo delali samo zaradi svoje komu-
nistične zavesti, da bi dobili še enega
„tovariša v boju“, temveč tudi sledeč

(4) nagonu samoohranitve, v upanju, da
bomo našli ravnotežje sil v komuni-
stičnem svetu nasproti Sovjetski zve-
zi. Toda Kitajska je bila država, ki je
bila ideološko zaprta, država, ki ni bila
samo nezmogoča zamisliti odnose z
ostalim svetom, temveč tudi ni mogla
urediti svojih lastnih razmer po revo-
luciji. Tam se je vlada tako na zunan-
jakor na znotraj popolnoma zaprla va-
se, kar pomeni, da se je zaprla proti
lastnim državljanom in razumnikom.
Po Maočetungovi smrti — vse to se je
dejansko začelo spreminjati že pred
njegovo smrtjo — se je vzporedno z
drugimi spremembami spremenila tudi
kitajska zunanja politika do Jugoslavi-
je. Tako je Jugoslavija prišla v okvir
kitajskega konflikta s Sovjetsko zvezo, se
pravi, v njenih (kitajskih) naporih pri-
dobivanja zaveznikov v komunističnem
svetu in kjer koli je bilo mogoče, s pri-
dobivanjem vseh možnih sodelavcev,
možnih prijateljev v svojem konfliktu
s Sovjetsko zvezo. Jugoslovanski neod-
visen položaj je seveda olajšal Kitajski
izboljšati odnose z Jugoslavijo. Mislim,
da se bodo odnosi med Kitajsko in Ju-
goslavijo kljub prikriti jezi in protes-
tom sovjetskih vodij nadaljevali in da
se po mojem mnenju tudi morajo nade-
ljevati, ne glede na dejstvo, da obstaja,
v ideološkem pogledu, večji prepad med
Jugoslavijo in Kitajsko kakor med Ju-
goslavijo in Sovjetsko zvezo. Sedaj vi-
dite, v čem je ideološki problem: postal
je sredstvo manipulacije v komunistič-
nem svetu, medtem ko igrajo vedno
večjo vlogo neki stalni faktorji v po-

litiki, interesi raznih držav, pozicije
in interesi vladajočih skupin, narodni
faktorji itd.

VORONIN: Ko ste govorili o jugo-
slovanski zunanji politiki, ste omenili
beograjski sestanek držav, ki so se
udeležile Konference za varnost in so-
delovanje v Evropi. Kako ocenjujete
dosežene ali nedosežene rezultate na
beograjskem srečanju 35 držav?

DJILAS: Nasprotno od večine disi-
dentov, zlasti sovjetskih, smatram hel-
sinški dogovor za pozitiven razvoj. Za-
to sem podpiral Helsinko. Na splošno
pa moram povedati, da sem tudi kriti-
ziral nekatere vidike Helsinkov. Toda,
ko je bila konferenca sklicana — in
dal sem več intervjujev nekaterim nem-
skim časopisom in mislim, da tudi ne-
katerim dnevnikom — in če se prav
spominjam, sem v tem smislu govoril
tudi z dopisnikom Frankfurter Allge-
meine Zeitung — je bilo moje stališče
naslednje: potrebno je s Sovjetsko zve-
zo govoriti odkrito, brez prikrivanja,
brez zahrbtnosti, s poštenimi nameni
za dosego kompromisa, toda ne da bi
opustili načel o človekovih pravicah.
Seveda je absurdno in nemogoče reši-
ti problem človekovih pravic v Sovjet-
ski zvezi ali v kateri koli državi z
avtoritarnim režimom. Toda, mora biti
možno napraviti korak naprej, vsaj po-
stopen premik, da se doseže vsaj prvi
začetek reševanja problema človekovih
pravic. Tu tiči vzrok, zakaj menim,
da se bo konferenca, kakor se sedaj
razvija, končala brez slehernega učin-
kovitega dogovora. Po mojem mnenju

bi sovjeti radi dosegli kak dogovor o
trgovini, svobodnejši trgovini, ki je v
njihovem interesu, morda celo dogovor
o nekakšni vojaški odjugi, toda ne do-
govor o človekovih pravicah. Toda ne-
mogoče je ločiti eno vprašanje od dru-
gih. Mislim, da je bilo stališče Zahoda
pravilno. Ta vprašanja je treba rešiti,
ne bi rekel da enostavno, vendar v
taki obliki, da bi se mogla doseči neka
kvantitativna enakost, toda vsekakor
morajo ostati odprta. V današnjem sve-
tu je nemogoče zaupati nekaterim dr-
žavam — zlasti državam s tako veliko
vojaško silo kakor je Sovjetska zveza —
če te države niso vsaj nekoliko pri-
pravljene razpravljati o problemu člo-
vekovih pravic, če njihovi državljani
nimajo niti minimalnih pravic. Kako
je mogoče združiti različne države ali
doseči sodelovanje med državami, če je
neka država povsem zaprta glede člo-
vekovih pravic, v katerih takih pravice
sploh ni, medtem ko so druge države
odprte. Z drugimi besedami: Sovjetska
zveza se lahko ideološko vmešava v
notranje zadeve drugih držav, medtem
ko istočasno ostaja zaprta za druge
države. Kar tiče Jugoslavije in Ju-
goslovanov, mislim — in to v zvezi z
razgovori o Kitajski — da Sovjetska
zveza ni več ideološka nevarnost za nas
Jugoslovane. Celotno to mislim, da ni v
tem pogledu nevarna za nikogar več.
Nevarna je samo njena velika vojaška
sila. Na splošno govorjeno, svet se boji
Sovjetske zveze in na tej bojazni
temelji ves njen vpliv.

(Bo še.)